

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านสื่อในการเรียนและตัวแปรด้านสถานภาพของนักศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษา-ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้คือ นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รุ่นที่ 1 ซึ่งเริ่มเข้าศึกษาในปีการศึกษา 2524 และจบการศึกษาในระดับที่ 3 แล้ว จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาทั้งสิ้น 462 คน ความวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยต้องการจะศึกษาจากกลุ่มประชากรทั้งหมด แต่เนื่องจากกระหว่างการรวบรวมข้อมูลมีนักศึกษาบางส่วนย้ายที่อยู่ หรือไปประกอบอาชีพที่อื่น ไม่สามารถรวบรวมข้อมูลได้ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 293 คน ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มตามกลุ่มผู้เรียนดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนผู้เรียนในแต่ละอำเภอ จำแนกตามกลุ่มผู้เรียน

ชื่อกลุ่ม	อำเภอ	จำนวน
1. บ้านดงบัง	เมืองอุบลราชธานี	16
2. บ้านคำไฮใหญ่	เมืองอุบลราชธานี	13
3. บ้านแก้วเรือ	เมืองอุบลราชธานี	15
4. บ้านยางกระเตา	เมืองอุบลราชธานี	13
5. บ้านขวาง	เดชอุดม	21

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อกลุ่ม	อำเภอ	จำนวน
6 บ้านนากระแฉ่ง	เดชอุดม	27
7 บ้านนาสมบูรณ์	เดชอุดม	19
8 บ้านกุดประทาย	เดชอุดม	39
9 บ้านกุดเรือ	เดชอุดม	13
10 บ้านเม็กใหญ่ หมู่ที่ 10	เดชอุดม	8
11 บ้านเม็กใหญ่ หมู่ที่ 11	เดชอุดม	9
12 บ้านบัวเทียม	เดชอุดม	15
13 บ้านนาমন	กิ่ง อ. ตาลสุม	21
14 บ้านสำโรง	กิ่ง อ. ตาลสุม	8
15 บ้านคำหว้า	กิ่ง อ. ตาลสุม	13
16 บ้านสหชาตุ	เขื่องใน	12
17 บ้านกอก หมู่ที่ 4	เขื่องใน	15
18 บ้านกอก หมู่ที่ 5	เขื่องใน	16
รวม		293

ตัวแปรที่ใช้ศึกษาในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภทคือ

ตัวแปรต้น คือตัวแปรที่นำมาพยากรณ์ หรือหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ซึ่งได้แก่ตัวแปร 2 ด้าน คือ ตัวแปรด้านสื่อในการเรียนและตัวแปรด้านสถานภาพ ของนักศึกษา

ตัวแปรตาม คือตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์

ตัวแปรทั้ง 2 ประเภท มีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรต้น ได้แก่ตัวแปรในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ตัวแปรต้นสื่อในการเรียน ซึ่งพิจารณาจากสื่อทั้ง 3 ประเภทในการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ คือ

ก. ด้านวิทยุ ตัวแปรที่ศึกษาคือ

- 1) ความชัดเจนในการรับฟังวิทยุของนักศึกษา
- 2) ความเหมาะสมของเวลาที่ออกอากาศกับเวลาว่างของนักศึกษา
- 3) ความเหมาะสมของรูปแบบรายการวิทยุ
- 4) ความดีในการรับฟังวิทยุของนักศึกษา

ข. ด้านคู่มือเรียน ตัวแปรที่ศึกษาคือ

- 1) ความชัดเจนของคู่มือเรียน
- 2) ความยากง่ายของเนื้อหาในคู่มือเรียน
- 3) ความดีในการอ่านคู่มือเรียน

ค. ด้านการประชุมกลุ่มและความช่วยเหลือของครูประจำกลุ่ม ตัวแปรที่ศึกษา คือ

- 1) ความเอาใจใส่ของครูประจำกลุ่มต่อนักศึกษา
- 2) การมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มของนักศึกษา
- 3) การมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่มของนักศึกษา

2. ตัวแปรต้นสถานภาพของนักศึกษา ซึ่งพิจารณาจากสถานภาพของนักศึกษา

ก. ด้านสื่อ

ก. สถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา ตัวแปรที่ศึกษาคือ

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) สถานภาพการสมรส
- 4) สถานะทางครอบครัวของนักศึกษา
- 5) คะแนนผลการเรียนในชั้นประถมศึกษาที่ 4.
- 6) ระยะเวลาหลังจากที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาที่ 4 แล้วมาเรียนต่อ

การศึกษานี้ในแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 ทางวิทยุและไปรษณีย์

ข. ด้านเศรษฐกิจและพื้นฐานทางครอบครัวของนักศึกษา ตัวแปรที่ศึกษา คือ

- 1) อาชีพของนักศึกษา
- 2) รายได้ของนักศึกษา
- 3) จำนวนบุคคลในครอบครัวที่นักศึกษาต้องรับผิดชอบช่วยเหลือ
- 4) ถิ่นที่ตั้งของชุมชนที่นักศึกษาอาศัย

ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยคิดจากคะแนนรวมในทุกวิชา

เครื่องมื่อที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมื่อที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมี 2 ประเภท คือ

1. แบบบันทึกข้อมูล
2. แบบสัมภาษณ์

เครื่องมื่อแต่ละประเภทใช้รวบรวมข้อมูลตัวแปรต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. แบบบันทึกข้อมูล ใช้รวบรวมข้อมูลจากตัวแปรด้านต่างๆ ดังนี้

- ก. เพศ
- ข. อายุ

ค. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้รวบรวมข้อมูลจากตัวแปรด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

ก. ตัวแปรด้านสื่อในการเรียน ได้แก่

- 1) สื่อด้านวิทยุ

ก) ความชัดเจนในการรับฟังวิทยุของนักศึกษา

ข) ความเหมาะสมของเวลาที่ออกอากาศกับเวลาว่างของ

นักศึกษา

ค) ความเหมาะสมของรูปแบบรายการวิทยุ

ง) ความถี่ในการรับฟังวิทยุของนักศึกษา

2) สื่อทวนคู่มือเรียน

- ก) ความชัดเจนของคู่มือเรียน
- ข) ความยากง่ายของเนื้อหาในคู่มือเรียน
- ค) ความดีในการอ่านคู่มือเรียน

3) สื่อด้านการประชุมกลุ่มและความช่วยเหลือของครูประจำกลุ่ม

- ก) ความเอาใจใส่ของครูประจำกลุ่มต่อนักศึกษา
- ข) การมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มของนักศึกษา
- ค) ความดีในกิจหรืออภิปรายกลุ่มของนักศึกษา

ข. ตัวแปรตามสถานภาพของนักศึกษา ได้แก่

1) สถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา

- ก) สถานภาพการสมรส
- ข) สถานะทางครอบครัวของนักศึกษา
- ค) คะแนนผลการเรียนในชั้นประถมปีที่ 4
- ง) ระยะเวลาหลังจากที่เรียนจบชั้นประถมปีที่ 4. แล้วมาเรียน

ต่อ การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 ทางวิทยและไปรษณีย์

2) ด้านเศรษฐกิจและพื้นฐานทางครอบครัวของนักศึกษา

- ก) อาชีพของนักศึกษา
- ข) รายได้ของนักศึกษา
- ค) จำนวนบุคคลในครอบครัวที่นักศึกษาต้องรับผิดชอบช่วยเหลือ
- ง) ถิ่นที่ตั้งของชุมชนที่นักศึกษาอาศัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชนิด ในการสร้างเครื่องมือทั้ง 2 ชนิดนี้ ได้ดำเนินการสร้างไปพร้อมกัน มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. วางโครงสร้างของเครื่องมือ เป็นการเตรียมการในการสร้างเครื่องมือ เพื่อรวบรวมข้อมูลจากตัวแปรทั้งหมด โดยศึกษาตัวแปรแต่ละด้าน แล้ววางรูปแบบโครงสร้างของเครื่องมือสามด้านดังนี้

- ก. ศึกษาวัตถุประสงค์ของตัวแปรแต่ละตัวว่า ต้องการวัดอะไร
- ข. ศึกษาลักษณะของตัวแปรแต่ละตัวว่า สามารถวัดได้โดยตรงหรือไม่ ถ้าวัดไม่ได้โดยตรงต้องวัดทางอ้อม ต้องศึกษา ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดในการวัดตัวแปรนั้นๆ ออกมาในรูปคะแนน และให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด
- ค. สร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อวัดตัวแปรแต่ละตัว โดยพยายามสร้างคำถามให้สามารถวัดตัวแปรออกมาในรูปคะแนน (Score)
- ง. พิจารณาโครงสร้างของเครื่องมือทั้งหมดว่า สามารถวัดได้ครอบคลุมตัวแปรทุกตัว และสามารถวัดได้ตรงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

รายละเอียดของโครงสร้างเครื่องมือ อยู่ในตารางในภาคผนวก ข.

2. สร้างเครื่องมือฉบับร่าง นำเครื่องมือที่ร่างไว้ในข้อ 1 มาสร้างคำถาม เรียงตามลำดับของแต่ละตัวแปร แล้วจัดรูปแบบให้เหมาะสมกับการสัมภาษณ์ และการบันทึกข้อมูล พร้อมทั้งเตรียมการเพื่อลงรหัสของข้อคำถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อนั้นจึงพิมพ์เครื่องมือฉบับร่าง

3. นำเครื่องมือฉบับร่างที่พิมพ์เรียบร้อยแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเครื่องมือ และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนทางวิชาชีพ และไปรษณีย์ พิจารณาเครื่องมือฉบับร่างในเรื่องต่อไปนี้

- ก. ความเป็นไปได้ของเครื่องมือในด้านการนำเครื่องมือไปใช้
- ข. ความตรงของเครื่องมือว่าสามารถวัดได้ตรงวัตถุประสงค์หรือไม่
- ค. ความครอบคลุมเนื้อหาของเครื่องมือ
- ง. ความถูกต้องของสำนวนภาษาที่ใช้

4. นำเครื่องมือที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดพิมพ์เครื่องมือเพื่อนำไปทดลองใช้

5. ทดลองใช้เครื่องมือ โดยนำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 เพื่อวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ

ก. เพื่อหาความบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้นจากภาษาที่ใช้ เพื่อให้สามารถสื่อความหมายได้ตรงกัน ระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์

ข. เพื่อศึกษาขั้นตอนและวิธีการสัมภาษณ์ที่เหมาะสม และสะดวกในการสัมภาษณ์

6. นำเครื่องมือที่ได้ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุง แล้วจึงจัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อความสะดวกในการลงทะเบียนข้อมูลของตัวแปรที่ได้จากการบันทึกข้อมูล จึงนำตัวแปรที่ได้จากการบันทึกข้อมูลพิมพ์รวมไว้ในแบบสัมภาษณ์ด้วย แต่ในการสัมภาษณ์ไม่ต้องสัมภาษณ์ข้อที่ได้บันทึกในแบบบันทึกข้อมูลแล้ว

7. สร้างคู่มือการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นคู่มือใช้ชี้แนะแก่ผู้สัมภาษณ์ เพื่อให้เข้าใจจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ในข้อคำถามแต่ละข้อ พร้อมทั้งคำแนะนำขั้นตอนต่างๆในการสัมภาษณ์ ซึ่งรายละเอียดของคู่มือการสัมภาษณ์ แสดงไว้ในภาคผนวก ข.

วิธีรวบรวมข้อมูล

วิธีรวบรวมข้อมูลมีดังต่อไปนี้

1. แบบบันทึกข้อมูล บันทึกข้อมูลต่อไปนี้ จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- ก. เพศ
- ข. อายุ
- ค. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

2. แบบสัมภาษณ์ ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มีดังนี้

ก. เตรียมการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้สัมภาษณ์ทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายและวิธีการสัมภาษณ์ เพื่อให้เข้าใจตรงกัน โดยศึกษารายละเอียดจากคู่มือการสัมภาษณ์ควบคู่กันไป แล้วจึงทดลองฝึกการสัมภาษณ์เพื่อให้เกิดความชำนาญและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆที่เกิดขึ้น

ข. ตรวจสอบรายชื่อครูประจำกลุ่มของนักศึกษาที่จะออกสัมภาษณ์ จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อพบครูประจำกลุ่มและขอความช่วยเหลือในการพบนักศึกษา ทั้งนี้เพราะ ครูประจำกลุ่มมีความคุ้นเคยกับนักศึกษาเป็นอย่างดี

ค. ติดต่อครูประจำกลุ่มในการเข้าพบนักศึกษา เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ และขอความช่วยเหลือในการไปพบนักศึกษา

ง. เมื่อพบนักศึกษาจึงเริ่มสัมภาษณ์ตามขั้นตอนการสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้ โดยอาจจะสัมภาษณ์ครั้งละ 1 คน หรือหลายคน แล้วแต่สถานการณ์

จ. รวบรวมข้อมูลในแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกข้อมูล ตรวจสอบความเรียบร้อย แล้วจึงลงรหัสข้อมูลในแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นสื่อในการเรียนและตัวแปรต้นสถานภาพของนักศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา
2. สร้างสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยใช้ตัวแปรทั้ง 2 ตัวเป็นตัวพยากรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 ขั้นตอนมีวิธีการดังนี้

1. การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นสื่อในการเรียนและตัวแปรต้นสถานภาพของนักศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา มีลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ก. นำข้อมูลมาลงรหัสใน Coding Form แล้วนำไปเจาะลงในบัตรคอมพิวเตอร์ (Punch card) แล้วนำไปคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistics Package For the Social Sciences)

เพื่อหาความสัมพันธ์หาคู่ระหว่างตัวแปรต้น คือ ตัวแปรต้นสื่อในการเรียนและสถานภาพของนักศึกษา กับตัวแปรตาม คือ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา แต่เนื่องจาก ตัวแปรบางตัวในตัวแปรต้นมีลักษณะเป็น Nominal Scale ต้องแปลงข้อมูลให้มีลักษณะเป็นคะแนน (Score) จึงต้องตีแปลงข้อมูลโดยใช้ Dummy Variable เข้าช่วย

ข. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวพยากรณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์กับเกณฑ์ เพื่อเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรแต่ละตัวหาความสัมพันธ์ โดยวิธีของ เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation จากสูตร (Dowine and Heath, 1974 : 93)

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] - [(N \sum Y^2) - (\sum Y)^2]}}$$

ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยทดสอบสมมติฐาน

$$H_0 : \rho = 0$$

$$H_1 : \rho \neq 0$$

แล้วทดสอบสมมติฐานโดยใช้สูตร

$$t = \frac{r}{\sqrt{1-r^2}} \sqrt{N-2}$$

ค. หากค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างตัวพยากรณ์ คือตัวแปรทั้ง 2 ด้าน กับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยหาค่าความสหสัมพันธ์พหุคูณ จากสูตร (Kerlinger and Pedhazur, 1973 : 75)

$$R_{y.12\dots k}^2 = \beta_1^2 r_{y1}^2 + \beta_2^2 r_{y2}^2 + \dots + \beta_k^2 r_{yk}^2$$

ง. หากค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างตัวแปรแต่ละด้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

จ. ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ เพื่อทดสอบว่ากลุ่มตัวพยากรณ์ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยทดสอบสมมติฐาน

$$H_0 : R_{y.12\dots k} = 0$$

$$H_1 : R_{y.12\dots k} \neq 0$$

แล้วทดสอบสมมติฐานโดยใช้สูตร (Kerlinger and Pedhazur 1973 : 37)

$$F = \frac{R^2/K}{(1-R^2)/(N-K-1)}$$

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

K = จำนวนตัวพยากรณ์

2. สร้างสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยใช้ตัวแปร ทั้ง 2 ค่า เป็นตัวพยากรณ์ มีลำดับขั้นดังนี้

ก. ทดสอบนัยสำคัญของค่าพารามิเตอร์ของตัวพยากรณ์ เพื่อตัดสินว่า ตัวพยากรณ์แต่ละตัวส่งผลต่อเกณฑ์หรือไม่ โดยทดสอบสมมติฐาน

$$H_0 : \beta_j = 0$$

$$H_1 : \beta_j \neq 0 \quad j = 1, 2, 3, \dots, K$$

แล้วทดสอบสมมติฐานจากสูตร

$$df = N - k - 1$$

$$t = \frac{b_j}{SE_{b_j}}$$

ข. นำตัวพยากรณ์ที่ค่าพารามิเตอร์ของตัวพยากรณ์มีนัยสำคัญทาง สถิติมาคำนวณหาความสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

ค. สร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน เพื่อพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักศึกษา โดยใช้ตัวแปรต้นซึ่ง ค่าพารามิเตอร์ของตัวพยากรณ์ มีนัยสำคัญทางสถิติ